

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilije sv. Jakova. — Oglasni tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unapred plate. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Bienertov kabinet demisionira.

Poslije toliko što sretno što lukačno prebrđenih potekloča, koje su Bienertov kabinet od njegovog početka pratili i padom mu pribitie, sada se ovaj nasao u takovom položaju, da je morao demisiju dati.

Ovog puta su Poljaci, oni vjerni i dosad nepokolebljivi vladu Poljaci, koji ruše Bienertu. Već od dulje vremena nastale su neke osjetljive diferencije između Poljaka i kabineta, no Bienert je uvek dosad znao način formulu, koja je odgadjala na neizvještvo vrijeme obzibiljan obraćen sa Poljacima u pitanju izgradnje galičkih kanala. No u ova zadnje doba Poljaci postaće agresivniji i te konačno nakon brojnih sjednica „Poljskog kluba“ na kojima je poljak ministar dr. Bilinski iznio glas nepovjerenju od većine kluba, Poljaci staviše bezuslovno ujet, da se mora već u proračunu 1911. uvrstiti svata za galičke kanale. Kršćanski socijalci, budući je dr. Bienert izjavio, da je čitav kabinet solidaran u pitanju kanala i da ne može biti govor o demisiji samog dr. Bilinskog, nego celog kabineta, posredovanje između dviju strana, ali od Poljaka moguće postići samo to, da će se oni umiriti jedino, ako se u proračunskoj razpravi Bienert obvezatno izjaviti za skorou gradnju kanala. No pošto bi ova gradnja zahtijevala jednu milijardu troškova, a pošto bi ista radnja bila malo koristna radi višemjesečnih mrazova, koji priče saobraćaju po kanalima, to je Bienert taj predlog odbio. I tada se zaprijeti Poljaci da će zanikati čak i proračunski provizori.

Ovim je Bienertov kabinet izgubio onu stranku, koja mu zajamčuje većinu.

No i osim toga, ima i drugu okolnost, koja je s druge strane podkapala Bienertu temelje. Radi se o česko-njemačkim pregovorima za sporazum. Kako je poznato, Bienert je konferirao sa vodjom čeških Niemaca dr. om Urbanom i sa predsjednikom „Češkog kluba“ dr. Fiedlerom, da bi se za vrieme vičenja parlamenta omogućio nastavak pregovora za sporazum u Beču. Stvar se malo otezala, dok Česi ne odgovorile, da mogu pristati na pregovore jedino uz uvjet, da vlasta ne uzme u tome inicijativu i konferencijama ne bude preseđao Bienert, nadajući da se pozovu na sudjelovanje u pregovorima i socijaldemokrate. Za ovaj zadnji uvjet Niemci niti hteli ni da čuju te je i ova akcija Bienertova već sašla potonula. Ovo je značilo po Bienertu udarac, jer je on već jednom indirektno apelirao na Čeha, da stupi u vladu većinu, a to se je nadao postići tim, što bi izposloval sporazum između Čeha i Njemačaca.

No kako je poznato, i to nije Bienertu uspjelo, te je na „Poljskom klubu“ ostajala odluka, da li će ministarstvo demisionirati ili ostati. Zato je Bienert u nedjelju i ponedjeljak vodio dalje pregore sa Poljacima i davao se informirati o njihovim namjerama. Uutorak je bila plenarna sjednica Poljaka, na kojoj je moralala pasti zadnja rieč o držanju Poljaka prava vlasti. Ali Bienert je imao prilike već prije te sjednice ujutri se, da će odlučiti poljske sjeđnice biti nepovoljna po njemu. Poljaci su već unapred dali jasno razumjeti, da će se proti Bienertovom kabinetu odlučno izjaviti. U tom stalnom predviđanju ministar predsjednik Bienert u pismu na kralja predao je ostavku celog kabineta vladaru. I ostavka bi prihvaćena, Jedino je kralj i na dalje povjerio Bienertu vodjenje poslova.

Što će nakon ovog slijediti, još se ne zna, premda o tome kolajku svakojake glasine. Svakako do razputa parlamenta neće doći, ako prema to raspusta parlamenta, prava vlasti, to ne može biti s toga, što delegacije u sjećaju i veliči moraju držati vrlo važno zasjedanje.

Medutim, ako svi znaci ne varaju, od sebe će Poljaci preći u opoziciju, prama vlasti, sele će Poljaci preći u opoziciju, prama vlasti, jer bila ova kako mu draga sastavljena, neće biti udovoljiti njihovim zahtjevima, od ko-

nih oni ne će podnipošto da odustanu. Viada, ma koja bila, imati će mnogo okupanja, da se odriči, ako se u obče bude mogla ma koja duže i odriči. Prama sadanjaj konselaciju stranačku u parlamentu i prama njihovom razpoloženju mora se predviđati, da će se ponoviti sve faze Bienertovog kabineta, koji je od dana u dan živio i uvek očekivao svoj pad od jedne same stranke, koja bi njegovu većinu

ostavila. Evo ovo su žalosne pojave današnjeg režima, koji čitavu zemlju drži u vječnoj tržavici i nemiru, dok se svaki čas na vlasti mijenja ljudi i . . . simpatije. Ovo će biti i daljnja sudbina Austrije, dok se god ona ne odluci, da pravici kriji i da udovoli zakonitim i pravdanim tražbinama naroda, koji ju sačinjavaju.

Fra Paškal Buconjić

U Mostaru, kako javisemo, izpusli svoju plemenitu i patriotsku dušu biskup mostarsko-duvanjski Fra Paškal Buconjić.

Biskup Buconjić rođeo se je 2. travnja 1834. u Drinovcima. Porodica mu se je stazinom zvala Vodopje. Redovnik je postao u 18 svojoj godini. Tada je i promjenio svoje krsno ime Stejpan u Paškal. 1856. zaređen je u Ferrari, gdje je boravio na naukama, za svećeniku. Iza toga je 8 godina bio u Rimu profesor filozofije i teologije. 1866. izpunio mu se davnja želja, i on se vrati u Hercegovinu u samostan na Širokom Brigu. 1868. postane generalni povjerenik za Hercegovinu. Godine 1871. postade župnikom u Drinovcima. Na franjevačkoj skupštini 12. svibnja 1874. izabran je jednogašao za starješinu i kustosu hercegovačkih franjevaca. Tu ostade do 18. kolovoza 1879. Tada je iz smrti biskupa Kraljevića postao biskupom i apostolskim namjesnikom za Hercegovinu. Posvećen je u Zagrebu 19. ožujka. Svoj svečani ulaz u Mostar slavio je 26. travnja 1880. Kad je uređena hierarhija bosanska, imenovan je 20. listopada Buconjić redovitim biskupom biskupije mostarsko-duvanjske.

On je uvek bio odlučan borac u našim hrvatskim narodnim redovima. Još i prije okupacije radio je na tome, da se Bosna i Hercegovina spoji s Hrvatskom. Bio je redovito na čelu deputacija i poklonstava, koje su tražile od vlastara našu narodnu pravu. Iza tako je 1875. bio išao pokloniti kralju Franji Josipu I., kad je poohodio Dalmaciju, odlučile su ga bile turske vlasti maknuti, i on se je spasio samo po uputama fra Grge Martića. On je radio i neumorno za hrvatsku svest. — Zauzimao se je i za glagolice, vidjeći koliku silnu narodnu tečevinu u njoj imamo. Poznata je i njegova predstavka vlastaru prigodom aneksije, da se Bosna i Hercegovina pridruži Hrvatskoj. Bosansku su oblasti tu predstavu zaplenile, što je biskupu Buconjiću tako ogorčilo, da je odlučio poći ravno kralju. Vlada se je togu pobojala i digla zaplenju.

Biskup Buconjić je i svakom prigodom, kada se je vladar obraćao predstavama ili brzjavnjim čestitkama, njega nazivao hrvatskim kraljem i svakom zgodom izdvojio prispadnost Hrvat-Bosna Hrvatskoj. Bio je narodni svećenik u pravom smislu rieči, objubljen kao otac od svakoga, štovan u veliko i poznat. Jednostavan je bio do skrajnosti te je mrzio ukocenu etiketu.

U subotu bio mu je u Mostaru sjajan sprovod. U povorci su bilasna mjestna družtvta, korporacije i škole, rodbina pokonjivnika, svećenstvo, graganske i vojničke oblasti. Dalje mnogi zastupnici, novinari te sile naroda, osobito seljaka iz okolice. Zadužnici je obavio nadbiskup dr. Štadler uz asistenciju obajih franjevačkih provincija. Nadgrobovno slovo je držao dr. fra Leo Petrović. Stigla je sva sila sažalnih brzjava, među kojima: Od Njegova Veličanstva, sv. Otca Pape, ministra Buriana, Nuncijske, Varešaninske, biskupa Markovića, koji nije mogao osobno doći, te mnoge i mnoge druge.

Tako je dojstovo ukopan u hrvatskoj zemlji veliki svećenik narodni i žarki patriota, jer bila ova kako mu draga sastavljena, neće biti udovoljiti njihovim zahtjevima, od ko-

Stava biskupu Buconjiću

Vojnički troškovi monarhije.

Beč, 11 prosinca

Amošnje novine donose obišrane vesti o namjeri admirala grofa Montecuccolia, da početkom nove godine iznese svoj potogodišnji program za upotpunjivanje mornarice. Prama tomu programu imala bi se do konca godine 1913 izgraditi četiri „dreadnoughta“ i do konca 1911 prva dva, a druga dva do konca 1913. Svaka ovakova „Nebojša-ladja“ imala bi zapasti 60 milijuna kruna, dakle za sve četiri obli trošak od 250 milijuna. Izim toga graditi će se četiri hrlopavljene krstaša po kalupu „Admirala Spauna“, a ovi bi zapasti 30 milijuna. Osim toga obzirno na pripreme, koje čini Italija, trebati će pomnožiti prema najmodernijim usorima broj torpedača i podmornica, a za ove se označuje trošak od 20 milijuna. Sve skupno trošak za mornaricu iznosi 300 milijuna kruna. Ovaj trošak podišće će se u potogodišnje obroke, svaki po 60 milijuna, a u proračun za 1911 uvrstiti će se 50 milijuna. „Dreadnoughti“ biti će svih jednaki, svaki ima 160 m. dug, 20.000 tona, turbine po 50.000 konjskih sila, a s brzinom od 23 milje na sat. Nosit će 12 topova najtežeg kalibra 30.5. Nadalje se namjerava do g. 1925 sigraditi u tri perioda tri divizije „dreadnoughta“, svaka divizija po tri ladje, tako da će Austrija do 15 godina imati 15 „dreadnoughta“ i 4 krstaša „Admiral Spaun“ tipa.

Nadalje vojna uprava namjerava radi jedinstvene naobrazbe ustanoviti tehničke pješačke satnije. Ove bi bile sastavljene od pionira te brzjavnjih, telefonskih i signalnih obnovnih. K tomu uskoro će konjaništvo dobiti novu uniformu, onda će tirolsko-predarska gorska topnička pukovnija dobiti još dve baterije te će se tvrdjavsko topništvo popuniti u toliko, što će se ustanoviti novi bataljoni i to 2 u Tirolskoj, 1 u Koroškoj, a kasnije će se upotpuniti tvrdjavsko topništvo u Bosni i Hercegovini, južnoj Dalmaciji i Galiciji.

Koliko će ovo novaca pozobati, a pri ovim gladnim godinama, ne treba ni spominjati. No za najveće troškove, ove za mornaricu, moramo zahvaliti savezu s Italijom, koji tako skupu plaća bordan narod.

Popis pučanstva i pravo paše Dalmatinaca na bosanskoj granici.

Mješovito povjerenstvo, koje se stalo u Beču godine 1908. kod zajedničkog ministarstva finančnog u svrhu da uzmre u pretres pitanje prava paše Dalmatinaca na bosanskim izpasištim — iztaklo je potrebu, da se sastavi katastar blaga onih občina i občinskih odlomaka, čiji seljani uživaju pravo paše na bosanskoj granici.

Taj katastar ili popis blaga sadržavaće podatke o stanju, broju i vrsti blaga, te će služiti za kontrolu, da ne nastane zloroba, da oni občinari, koji imaju pravo paše, dograđaju už plaću na bosanske pašnjake tudi blago, čime bivaju štetovani drugi občinci, koji imaju pravo paše.

Popis odluke cik dalmatinskog namjesništva 21/10 1909 Br. V. 10/1 taj katastar ili popis blaga sastaviti će se sada prigodom popisa pučanstva koncem ove i početkom nastajne godine: sastaviti će se u osam primjeraka od kojih po jedan ima ostati kod občine, kotarskog poglavarstva i namjesništva i 5 kod ministarstva unutrašnjih posala. Tako bi javljeno zanimanje občinam.

Obzirom na veliku važnost što će imati popis blaga za sačuvanje prava paše na bosanskoj granici i da određenim njegova obseg, smatramo potrebitim, da se opet povratimo na predmet, što smo ga višekrat u listu, iznijeli, i da prepričimo zanimanicima, da pri popisuvanju blaga u svoju vlastitu korist podat će podatke. Kad bi se u popisu naznačilo mnogo manje blaga nego li ga bzbila imade, moglo bi se prejudicirati našim pravim, a sami zanimani mogli bi upasti u razne neugodno-

sti radi sumnje, da li je njihovo blago, što ga dogone u Bosnu na pašu, ili tude. Na oprez dakle!

Ribarski zakoni pred parlamentom.

VI.

Obće odredbe zakona za osiguranje ribara.

Na prvi glas, da vlasta namjerava staviti u krepost zakon, kojim će biti našim ribarima obezbjedjeno življene u nemoći i starosti, mi smo posve u kratko rekli svoju. Danas, kad je pred nama nacrti tog zakona, možemo nešto obišnije da se s njim pozabavimo.

Zavirimo u zakon, kojim se je osnovao zavod za osiguranje radnika proti nezgodama u obće, pak proučimo li pojedine paragrafe, doći ćemo do zaključka, da su ribari naši nepravedno — dati hotimice ili neshotice, ne izpitivano — zapostavljeni, pri uživanju blagodati ove institucije.

Njedan paragraf ovoga zakona ne govori protiv toga, da naši ribari nisu radnici, ili da su radnici takove vrsti, da se ne bi imali utez u obzir pri ovom obezbjedjenju.

Polažeć s ovog stanovišta, veoma dobro opaža g. Salata, kad veli da ribarima, za uživati blagodati ovog zakona ne fali „nè la mancanza di una sede stabile dell'esercizio industriale, ne riguardi ai rapporti con l'altra parte della Monarchia, né tappoco considerazioni inherenti alle condizioni speciali delle industrie marittime, né l'attesa del tante volte promesso codice per la marina mercantile, ne difficoltà che dalla inclusione dei marittimi sarebbero derivate alla legge generale sull'assicurazione“.

U jednu rед nista u zakonu nema, na što se vlasti mogu osloniti na izključenje naših ribara od osiguranja u nemoći, i to na temelju već obstojećih odredaba, odnosne se na osiguranje radnika proti nezgodama.

Oni pak, koji misle da se naše malo obalno ribanje može uteziti kao mala industrijija, ti jako grieše. Grieše još više, ako misle, da kao takovim nemogu imati pravo na uživanje pogodnosti zakona, koji se odnosi na druge radnike.

To se događa samo kod nas, ali ne kod drugih naroda, koji znaju členiti, što je more i što su ribari za državu.

Da su naši ribari nieseni blagodati, koju uživaju svi drugi staleži, tome je kriva vlasta, ali ne ona već su krivi zastupnici osobito oni primorskog predjela, koji su ondš prigodom mogli uz mnogo povoljnije uvjeti, nego li novi zakon, našim ribarima obezbjediti obstancu u starosti i nemoći.

Što je prošlo, više se ne povraća i sad zastupnicima naših primorských krajeva ne preostaje drugo, nego prilagoditi se prilikama novog nacrti zakona, proti kom smo mi svom dušom, a to uprav zato, jer bi želili da naši ribari budu bez težkih tereta, koje im novi zakon nameće, kako ćemo kašnje vidjeti, osigurani.

Dioba ribara.

Novi zakon dieli nam ribare na odvisne i neodvisne.

U odvisne („Unselbständig Erwerbstätige ze See“) ubraja sve one ribare i osobe, koje počinju pri ribanju po ugovoru, a u neodvisne ribare („Selbstständigen zur See“), t. j. one koje tjeraju kao zakupnici ribanje.

Zakon novi dieli nam i ribanje u dve kategorije, koje kod nas absolutno ne postoje, ali ne samo kod nas, nego toga nema ni na celom Jadrani.

Gosp. Salata tumačeci ovu razliku veli da ovaj nacrt zakona u ovom je pogriješan, jer kada vidi: „la caratteristica differenziale consiste non nella diversa qualità, non nella ampiezza dell'esercizio“, možemo eksklusivnije u mnoštu u mnoštu u mnoštu.

Gvoriti kod nas o velikom ribanju, koje da kao takovo samo postoji kao jedna velika industrijija, smješno je, kao što je smješno umećati u novi zakon nekakovo ribanje sa

parobrodima i velikim brodovima, te ovo ubrajati u veliku ribarsku industriju.

Da se vidi netemeljnost ovog zakona, bar za današnja a možemo reći i za buduća vremena, dosta nam je to, što je ribanje parobrodima kod nam nezatno dapaće, kao tako i ne postoji već za zabavu; a ipak ono što ne postoji ubraja se u veliku industriju, dok naprotiv ono što postoji, a jest cesta flotila čozotskih brigada, ubrajala bi se i malu obalnu ribarsku industriju.

Nema sumnje, da su se oni, koji su kroz ovaj zakon, držali zakona, koji vredi za osiguranje ribara i pomoraca u Njemačkoj, ali su ga izopacili baš u ovaj tački, jer paragraf 152 njemačkog zakona pravi vidnu razliku između ribanja većim ili manjim brodovima, u broju zaposlenog osoblja i u ribanju parobrodima na motor, ne izostavljajući ni dalečinu od kraja.

Tko je obvezan na osiguranje.

Nacrt ovoga zakona obvezuje na osiguranje proti nezgodama ribare odvisne i neodvisne. Od ovih zadnjih pako samo one, koji su učlanjeni u koje ribarsko društvo.

Dobro je i veoma povoljno što vlada nastoji, da se i ovim načinom na našim obalama postigne jedinstveno ribarsko udruženje, niti računajući sa istinitim čljenicama i poznavajući čud naših ribara, mi smo više nego uvjereni, da će, ako ovaj zakon bude tumačen u prvom smislu njegove stilizacije, za mnoge naše i to baš potrebne ribare biti suvišan, jer oni ne moći uživati njegove blagodati ako prema jesu i ostaju puki siromašni ribari.

Goniti pakovo svakoga ribara, da se mora upisati kao član ribarske zadruge i tražiti da se u svim mjestima na našem Primorju podigne ovako na laku ruku ribarske zadruge, podnipošto ne stoji, niti se slaze sa čudi ribara, niti imas oslona u zdravoj podlozi narodnog zadružarstva.

Na osiguranje nesposobnosti rada i na ono u starosti obvezani su koli ribari odvisni, tali neodvisni, bez uvjeta da li je član ribarske zadruge.

Dokaz, da li je jedan ribar ili odvisan ili neodvisan približiće nam dotična knjižica, koju mora da, po paragrafu 26 zakona novoga i po onom 12 dodate mi novice, posjeđuje svaki ribar.

Kad smo na ovome moramo iztaknuti jednu bojanu, na koju već unapred upozorimo naše zastupnike.

Doduše zakon govori i napominje ribare, koji se stalno bave ribarstvom, t. j. one kojima je ribarstvo jedino zanimanje, kao i one, koji privremeno ili tako zakon kaže „temporaneamente“, posvećuju se ribarstvu.

Polaže se stanovišta, da dobar dio naših ribara, a najškoli onih, koji se bave zimskim tim najtežnjim ribanjem u isto doba su i težaci i ribari, jer po danu rade u polju, a po noći idu na ribanje, hoće li i oni biti učetni u kategoriju ribara, koji se ribarstvom bave „temporaneamente“ ili će biti oni izključeni.

Ovi ljudi većim dijelom nisu niti udruženi, niti pripadaju jednoj zadruzi ribarskoj, a najpotrebitiji su ribari; što onda da radimo s njima?

Bi li bilo, pravedno, da ih se rieši blagodati ovoga zakona; zakona, koji je njima najpotrebitiji, jer su baš ovi ribari i to pravi ribari po zvanju, koji se svoje zvanje vrše noću po čisti crne zime izloženi svakojakoj pogibelji? S ovog razloga razlika između odvisnih i neodvisnih ribara treba da se ukine, e da tako budi svu moguću uživanju pogodnosti, koje im zakon pruža.

Političke vesti.

Anarhistička propaganda u Českoj. Iz Praga se javlja, da je onamo otkrivena anarhistička propaganda. Istodobno je uhapšeno dvadeset praznih anarhistika, koji su bili u savezu sa anarhistima u drugim gradovima te su i ovi pozavartani. Uspomenici su članovi pred šest tjedana osnovanog anarhističkog kluba „Mladi“.

U Albaniji, imenice u kosovskom vilajetu, zapljenile su turske oblasti neke spise, po kojima se je odkrila na široko zasnovana arnautska zavjera, koja je imala diti ustanak, da se Albanija sasna otreće turškog jarma.

Taft i Roosevelt. Nekidan je predsjednik Saveznih Država Taft objelodanio jednu poslanicu, s kojom je odobrio deranje truštova i tako ustavio borbu proti njima. Uputan Roosevelt, za koga je poznato, kako se je iztakao kao smrtni neprijatelj truštova, šta misli o toj izjavici, koja je neizravno i na njega naperenica, odgovorio je: Koga Bog hoće da uništi, oduzme mu pamet. Po ovome izgleda, da između Tafta i Roosevelta sve prekinuto,

Sudbina Fluske. U Rusiji izšla je carica odluka, po kojoj se ukida samostalno finsko državno tajništvo, te uslijed toga Finska podpada pod djelokrug ruskog ministarstva.

O odstupu kranjskog zemaljskog predsjednika raširele se bile razne vesti. Međutim „Slovenec“ sve te vesti kao i one o njegovom nasljedniku odlučno opovrgava.

Novi austrougarski vojni attaché u Petrogradu. Mještje grofa Spanochia, dosadan austrijskog vojnog attaché u Petrogradu, koji se toliko spominja u aferi Ungern-Sternberg, imenovan je princ Gottfried Hohenlohe, koji je prije to mjesto pokrivaо.

Ruski car u Beogradu. „Novoe Vremja“ javlja, da će ruski car g. 1911 posjetiti Beograd.

Bugarsko-grčki savez. Kroz kratko vrijeme posjetili će grčki priestolonasljednik bugarskog cara Ferdinand te će tom prigodom biti sklopjeno bugarsko-grčki savez.

Monarhiste u Portugalu. Portugalski monarhiste izjavili su, da su spremni na sve žrtve te na najljublju borbu, e da u Portugalu ponovno uvedu monarhiju. Sada se javlja, da je ministar vanjskih posala izjavio, da će koncem ovog mjeseca izići odluka, koja će uređiti odnose između crkve i države. Vjerskim udruženjima biti će zajamčena nevačka sloboda, samo što će se kleru onemogućiti svaki upliv (O) pri izborima. U travnju će se savzati parlament, a prva će mu zadatać biti, da načinu u prvom smislu njegove stilizacije, za mnoge naše i to baš potrebne ribare biti suvišan, jer oni ne moći uživati njegove blagodati ako prema jesu i ostaju puki siromašni ribari.

Dobro je i veoma povoljno što vlada nastoji, da se i ovim načinom na našim obalama postigne jedinstveno ribarsko udruženje, niti računajući sa istinitim čljenicama i poznavajući čud naših ribara, mi smo više nego uvjereni, da će, ako ovaj zakon bude tumačen u prvom smislu njegove stilizacije, za mnoge naše i to baš potrebne ribare biti suvišan, jer oni ne moći uživati njegove blagodati ako prema jesu i ostaju puki siromašni ribari.

Monarhiste u Portugalu. Portugalski monarhiste izjavili su, da su spremni na sve žrtve te na najljublju borbu, e da u Portugalu ponovno uvedu monarhiju. Sada se javlja, da je ministar vanjskih posala izjavio, da će koncem ovog mjeseca izići odluka, koja će uređiti odnose između crkve i države. Vjerskim udruženjima biti će zajamčena nevačka sloboda, samo što će se kleru onemogućiti svaki upliv (O) pri izborima. U travnju će se savzati parlament, a prva će mu zadatać biti, da načinu u prvom smislu njegove stilizacije, za mnoge naše i to baš potrebne ribare biti suvišan, jer oni ne moći uživati njegove blagodati ako prema jesu i ostaju puki siromašni ribari.

Iz turskog parlamenta. U subotnjoj sjednici turskog parlamenta vladu je dobila glas poverenja sa većinom od 123 glasa proti 63 smanjenoj.

Kretsko pitanje. Na zadnju notu Turske odgovorile su velevljasti zastitnice Krete, da su oni priznale suverenitet Porta nad Kretem i da s toga ne treba posvetiti nikakove pažnje dogajnjima i izjavama u kretskoj skupštini.

Pokolj kršćana u Palestini. U Palestini ili neodvisan približiće nam dotična knjižica, koju mora da, po paragrafu 26 zakona novoga i po onom 12 dodate mi novice, posjeđuje svaki ribar.

Kad smo na ovome moramo iztaknuti jednu bojanu, na koju već unapred upozorimo naše zastupnike.

Doduše zakon govori i napominje ribare, koji se stalno bave ribarstvom, t. j. one kojima je ribarstvo jedino zanimanje, kao i one, koji privremeno ili tako zakon kaže „temporaneamente“, posvećuju se ribarstvu.

Polaže se stanovišta, da dobar dio naših ribara, a najškoli onih, koji se bave zimskim tim najtežnjim ribanjem u isto doba su i težaci i ribari, jer po danu rade u polju, a po noći idu na ribanje, hoće li i oni biti učetni u kategoriju ribara, koji se ribarstvom bave „temporaneamente“ ili će biti oni izključeni.

Ovi ljudi većim dijelom nisu niti udruženi, niti pripadaju jednoj zadruzi ribarskoj, a najpotrebitiji su ribari; što onda da radimo s njima?

Bi li bilo, pravedno, da ih se rieši blagodati ovoga zakona; zakona, koji je njima najpotrebitiji, jer su baš ovi ribari i to pravi ribari po zvanju, koji se svoje zvanje vrše noću po čisti crne zime izloženi svakojakoj pogibelji? S ovog razloga razlika između odvisnih i neodvisnih ribara treba da se ukine, e da tako budi svu moguću uživanju pogodnosti, koje im zakon pruža.

Prigodom izbora u Belfastu došlo je do vrlo burnih scena, gdje je ranjeno više osoba i izpaljeno više revolverskih mitaka.

U subotu se navršila ravno nedjelja dana, otkako su počeli izbori Engleskoj.

Koliko je do sada poznato rezultati su izbora ovi: Vlada: 182 liberala, 32 od radničke stranke, 56 Redmonista, skupa 270. Opozicija: 255 konservativaca i 6 O'Brienista, skupa 261.

Premre ovome iznosi vladina većina samo deset glasova, dok se prije uzdigla bila već na 32 glasa. Po tome je dokako još uvek — i nakon nedjelje dana izbora — težko odrediti konačni njihov rezultat. Jasno je jedino to, da će vlast dobiti u ovim izborima većinu, ali znatno manju, no što ju je imala u prošlom parlamentu.

Naši dopisi.

Iz Makarskog Primorja.

Meistar Trčilaža dlaku mijenja.

Nedavno nas upozorile prijatelje, da je u 138. broju starog splitskog smiljetiškog nekakav dopis proti župniku Igrana. Mi dopisa ni pročitali nismo, jer nismo viki onim splitskim libelom ruke kaljati, ali po kazivanju naših prijatelja, koji su nam vjerno saobčili sve što je tu načrano, nije nam se bilo težko dosjetiti, da je to maslo iz stana famoznog donušača meštira Trčilaže iz Igrana. Nimalo nas ne čudi što neistina tvrdi, izvrće i kleveće, jer to je njegova kod nas svakom dobro pozata svadnjica rabota, za koju je od nadležnih masno plaćen, ali nas jako čudi i za to se jedino na dopis osvrćemo, što neustrašivi Trčilaž nije izšao sa svojim imenom i brk s brk obraćunao sa svojim protivnikom, nego se je

ko kukavica za pseudonim sakrio. Ta poznato je svakomu, da Trčilaž nije bio običajan dosada svoga čestnog imena čuvati, da ga ne omreči, pak kad mu je belaj odnio i više, mogao mu je putstvi i ovo malo. Odakle dačka ta nagla promjena? Da mu nije došao nalog s višega, da unapred ne pruža daleko papku ko i dosada, da nije više i sam uvijeo, da mu je firma kod svakoga kredit izgubila? Mi držimo da će biti i jedno i drugo, ali za ono prvo smo blizu sasme sigurni, jer kako smo i pouzdana izvora doznali, i nadležni su se već dobro osvjeđočili, da sa statom Trčilaževom dlakom prvašnjeg pazaru više nema. Prijatelji nam vele, da će biti unapred neobično vidjeti splitsku smiljetišku bez imena meštira Trčilaže i da će to manjkavosti mnoge od predbrnjaka jako ozloviljiti i neki da će i od predbrjbe odstupiti, u čemu im ni mi ne bi dali krivo, kad ih se hoće lišiti onih ugodne zavabe, koji su dosad s Trčilažem imenom imali.

Iz spomenutog dopisa upalo nam je u oči još nešto. Posve nam je začudno, zašto se Trčilaž onako silno oborio na župnika za to što na kadač i to prisiljen dođe na sud, dok na Trčilaž o sudu vazda misli, govoriti tužbe pravi i po sudu se neprestano zadnjih vremena smuča. Da se po belazu ne nalazi tamo još koji kovčević sa vrednosnim papirima Gospode M. . . iz Živočića, pak neki da se ne boji, da ga župnik odnese u lgrane, kakono je on nazad godina jednog isto njezinog dobro opuna odnio i vjerno joj ga tek nakon nekoliko dana malo praznijeg uručio? — Ako to misli, ljuto se vara, jer nam je poznato, da je župnik Igrana i maleni fratarski kapicu teško na glavu nositi, a kamo li bi jedan oteti kovčević i to za više sati hoda. Nek se dakle naš pošteni Trčilaž ne boji, da će mu župnik tu drugu mastnu zaobiljicu oteti, ako je ima, jer župnik dobro zna, da su onakove mastne zaobiljice jedino za onakoga poštene brka, koji se je pomoću i mastne fratarske čorbe i krvnih težkih žutja onako jako ušumio. Ako je dakle još jedan onakav kovčević u Makarskoj, svjetujemo ga da Caskom trnke do Makarske i donese ga, ama samo odmah, da se Igrane domalo bude moglo podižti sa još jednom krasnom zgradom koju može sagraditi na glasovitoj Antivijećnici dionici u Radeševici. Žao nam je što nemamo vremena da dalje duljimo, ali bi još radi upitati meštira Trčilaže, jesu li mu Bože dragi, išta ploda doneli oni obećani zlatni lanci i fina ploda, obećana stanovitim osobama, pak čemo mi, obraćući se našim zemicama Iskrstovima. — Ako još mizerni Miljenko nije našao tvrde svjedoke, počekat ćemo, samo ga svjetujemo da Trčilaževa suha zlata na suho ne daje. Jedan dio zlata i odjela može ostaviti kod svoje kuće, o kojoj ćemo se takodje s vremenom pozabaviti, samo želimo, da nam on sam javi, da je testir o tomu zboriti. Mislimo da više nije potreba od B. . . zato testira tražiti. — Biokovski Drinović.

Iz hrvatskih zemalja.

Polojaj u Banovini. „Stranka prava“ i „Starčevec“ stranka prava“ odavala se pozivu koalicije za skupnu konferenciju, gdje bi se imali sporazumi glede izbora predsjedništva sabora. Prvi će zastupati dr. A. Horvat i dr. Milobar, druge dr. M. Starčević i dr. A. Pavelić, a koaliciju dr. Lorković i dr. Medaković. Ban je otisao u Peštu, sigurno da izhodi od Khuenova savora sabora.

Zabranjen spomenik slovenskim rujanskim žrtvama. Iz Ljubljane se javlja, da je kranjska zemaljska vlast odbila utok protiv odluke prve instance, kojom se je zabranjivalo podignuti spomenika onoj dvojici Slovenaca, koji poginule rujna mjeseca 1908. prigodom ljubljanskih demonstracija proti Niemcima.

O odstupu Varešaninovu. Uprzros svim dementima, „Zeit“ javlja da će general Varešanin odstupiti sa mjesto zam. glavnice Bosne, a naslijediti da mu je zagrebački zborni zapovjednik R. Gerba. U na ovo je uslijedio dementi.

Osuda u procesu Colpi. Zemaljski sud istodobno odsudio je Colpia radi špijunaze i uvrede Veličanstva na četiri godine težke tamnica, Dantea na 10 mjeseci, a Tomasnina na 11 mjeseci.

Majgarizacija Hrvatske. Ravnateljstvo državnih željeznic zaključilo je podignuti u Osiku majgrarsku realnu gimnaziju i već je nabavljena kuća, u kojoj će se taj gimnazij smjestiti. Iza ove realne gimnazije imale bi se u skoru vrijeme podići majgrarske realne gimnazije u Zagrebu i Žemunu.

Majgarska bezobraznost. U subotnjoj sjednici peštanskog sabora gorio je zast. Banffy, koji je izrazio vlasti nepovjerenje. Posebno nepovjerenje spram vlasti pobuduje u njemu hrvatsko pitanje. Mora da se bavi državoprimarnim položajem hrvatskog bana. Zak. Čl. SO.: 1868. uzdržan je u Hrvatskoj u svojim temeljima od bana Tomašića, jer mu se daju tuženja, koja se protive majgrarskom državnom pravu. U Hrvatskoj se govori o hrvatskom kralju, dok kraljem Hrvatske može biti samo kralj Ugarske, kao nosioce krune sv. Stjepana. Pita grofa Khuena, da li je sporazum sa držanjem banovinom? Ban je zauzeo stanovište i proti „Julianovim“ školama. On, Banffy, mora se ogrediti proti takovoj politici, tim više, ako bi ona bila temelj trializma. Takav ban ne smije se duže trptjeti. Prosjećuje protiv tog, da se osam županija Ugarske gerira kao kraljevina.

Tko ovakove govore čita ne može nego da se čudi ignorancijili državotvornosti Majgrara, koji se čak u saboru usudjuju kraljevinu Hrvatsku nazivati magi, županijama. Njihov šovinizam ide preko svih mogućih granica, a međutim hrv. delegati politiziraju — kod kućelj. U ponrednjem je pak govorov Khuen, koji je rekao, da ban hrvatski uživa podpuno povjerenje vlasti. Gledje Rieke je rekao, da vlast ne misli nikako njezin državopravni položaj mijenjati dinutri u kakvu preteriglaviju talij. Jezika.

Riecko pitanje. U peštanskom saboru povela se je rieč o rieckom pitanju, koje je izazvano aferom između novog rieckog guvernera grofa Wickenburga i gradskog zastupstva. Tom prigodom uzeo je rieč i zastupnik Rieke dr. Mayländer, koji je rekao, da su

A to zato, što nas dosadanje izkustvo uči, što znači saradnja sa onima ljudima. Oni bi mir, slogu i sporazum obezčastili.

Tko nam je jamči?

U našem slučaju to nam u prvom redu jamči politički stranački, a ne občinsko odmistrativi razlog, uzrok i cilj, s koga se ta sloga traži. Jamči nam za tih vojskovođe i vojska te naše občinske opore.

Prelazeći preko mladih i neiskusnih tamo ljudi uobič, po gotovo občinskih činovnika, kao takovih, i začele inače, da su u mladim godinama, ako ništa drugo, spopale i osovjile političke i občinske bolesti kampanilizma, regionalizma i nepotizma, mi čemo, da obraćamo s kolovodjama i vojskom naše opore uobič. Pravi kolovodje jesu: bivši občinski upravitelji, pod vodstvom P. Tripala. Vojska: Pierovi osobni prijatelji, bivši občinski nadbenici i štitnici, kmeti i dužnici. Ali što je za nas najjerodavnije, velikom većinom občinski i seoski kortaši. Svi su skoro, a ovi zadnji da cijelog dneva opet stari „sretni“ dani! Prošlost pak i njihov rad na občinskim i seoskim upravama kaže nam, tko su i što su ti naši bivši občinski i seoski upravitelji! Možemo li mi s ovim i ovakvom stuplju i u same pregovore — za slogu i sporazum? Ovaj upitnik i uzličnik neka im je odgovorom

nas 10 u ime 10.000 birača

uzaludne težnje i zahtjevi Hrvata, da im se Rieka povrati, jer ona pripada i ostati će Ugarskoj te je tim njezin državopopravni položaj riješen. O istom pitanju progovorio je i grof Appony, koji je naglasio, da je Rieka jedina magjarska luka, koja Magjarama omogućuje svezu sa cijelim svjetom, kao i Izvor magi robe. Nadalje je dodata, da je u interesu Rieke i spriječiti hrvatsku propagandu, koja je preotetela mat.

To nam Magjari poručuju jasno i oblo. A ova baš morao bi biti poticaj za Hrvate, da što jače na Rieci porade oko osvještenja tamošnjeg pučanstva te da povedu jaku akciju kojom končni cilj mora biti: reinkorporacija Rieke Hrvatskoj.

Za reciprocitet Zegrebačkog sveučilišta. U suboto su s dalmatinskim djaci u Zagrebu držali sastanak radi reciprociteta zagr. sveučilišta. Svi govornici izrazili su nuždu, da se dalje vodi borba za Zagreb, te odaslaše brzojavku zastupnicima u Beču, da se opri svim drugim rješenjima poput onog o izpitnom povjerenstvu u Zadru. Iza sastanka je blizu 600 djaka gradom manifestiralo, a da brojno redarstvo nije imalo prilike uredovati.

U nedjelju se je pred sveučilištem držala sveukupna dječaka skupština o tom predmetu. Govornika je bilo međo te iza tog dјioca pođeće manifestirati gradom. Pridružilo im se je nepregledno mnoštvo občinstva, te se je tako upriličila sjajna manifestacija za reciprocitet. Palo je povika protiv Bienertha Stürgkh, Kuhnu i Tomašiću.

Proces proti trinaestorici tršćanskih Talićana u Gracu, obutveni sa vezezdaju, dovršio je tim, da su svih rješenim osinj jednog, koji je osudjen radi uvere Veličanstva.

Izbori u Osiku. U Osiku od nedjeljka do danas obavljaju se gradski izbori. No s njima nije skopčan izbor načelnika Graffa i podnačelnika, dr. Neumann, jer njihov izbor traje šest godina, a izabrani su tek pred tri godine. Kod Hrvata dve su listine, jer je proti listini „nezavisnog građanstva“ dr. Neumann u 1. izborništu iztakao svoju listinu.

Iz grada i okolice.

Novi monsignori. Sv. O. Papa dozvolio je da smiju nositi naslov „monsignori“ kanonici I. K. pl. Sisigoreo, Antun Manović, Ivan Mirić i Vicko Mirić.

Hrvatskom Sokolu darova je Š. Joško Beroš K 2, da počasti uspomenu pok. Ivana Rosinija. Uprava zahvaljuje.

Dar „Ubožkom Domu“. G. ljekarnik Beroš udjelio je „Ub. Domu“ K. I., te mu Uprava na daru najesrađnije zahvaljuje.

Zabava u Sokolu. U nedjelji priredjuje naš dletanski klub zabavu u Sokolu. Prestavljanje će se devidovska komedija u dva čina „Lažni barun“. Kasnije ples.

O ovrhovoditelju u Prvić-Sepurini. Primamo iz Šepurine tužbe proti tamošnjem ovrhovoditelju Mati Maršanu. Prekuc je došao utjerati porez kod Roka Vlahova Tomina, na imenjegove žene Ante te mu zaračunao 123.75 K. Međutim Vlahov znao da nema platiti nego 117.05 K. te ne htio platiti no se pustao rubati. Ali sutradan otišao na porezni ured u Šibeniku i tamo cijelu stvar prikazao, a ured mu priznao pravo, da ima platiti samo 117.05. Vlahov nas uvjerava, da je ovrhovoditelj u Šepurini učinio već više ovakovih neurednosti, radi čega skoro bilo došlo do guslja. Upozoravamo nadležeće vlasti na ove nemile pojave, da one razvide i stave red, a da se našem biednom težnju još više ne otežaju i onako težki nameći.

O popisivanju naroda. Mjestno c. k. poglavarstvo javlja: Obzirom na popisivanje naroda, što se na temelju zakona 29. Ožujka 1869. (d. z. l. br. 67) ima obaviti početkom godine 1911. prema stanju 31. prosinca 1910, upozorava se pučanstvo ovog kotara, da je po propisima §§ 19 i 23 spomenutog zakona svaki imalač stana dotično glavar kućanstva dužan da za muške pripadnike, jednoj od kraljevin i zemalja zastupanih na Carevinskom Vieću, koji se imaju u njegovom stanu popisati, te su rodili u godinama 1891 do uključivo 1901, drži pripreme izvadak iz matice rođenih, koji je prost od bilježovanja te se izdaje bezplatno, ili pak ovjeren prepis svjedočbe rođenja.

Pozivaju se s toga svih imaoči stana dotično glavari kućanstva, u čijem se stanu nalazi takvih muških osoba, da, u slučaju kad ne bi već imali ovjerenje prepis odnosno svjedočbe rođenja, pribave najkasnije do konca ove godine djetinja izvadak iz matice rođenih, u koju će dotični izvadak iz matice rođenih, u koju će svrhu bez okljevanja imati da obrate župnom odnosno matičnom uredniku, kod kojega je upisano krštenje dotično rođenje rečenih muških osoba.

Ti će se izvadci iz matice dotično ovjerovljeni prepisi svjedočbe rođenja pri popisuvanju naroda imati da predaju povjerenicima za popisivanje, koji će ih pridružiti dotičnom upisniku.

Preporučujemo i mi občinstvu, da se točno drži ovih uputa.

Sjednice. U ponedjeljak je učiteljski zbor šegrtske škole imao svoju drugu sjednicu. Dizajniamo, da je zatražio razstav pripavog razreda na dve uzporednice, a u najgorem slučaju, da se za nastavni jezik i računici opredjeli još jedan sat pouke. Ovaj razred broj 47 učenika, a ima 17 analfabeta, te je naravno, da sa sama 2 sata sedmične pouke ne može se uspješno izcrpiti propisana naukovna osnova, niti se učenici pripraviti, da od analfabeta postanu u jednu samu godinu sposobni za prvi razred, te se nadamo, da će predlog učiteljskog osoblja uvažiti i ovaj razred razstaviti na dve uzporednice. Prvi razred ima 34učenika, te po tom ukupni broj šegrta što pohodja ova škola iznosi 81.

Zarube. Milovidova gdjica Pina Pian zarubila je da je sa g. Kovacevićem, obč. tajnikom u Triesu, Srđanu čestitamo!

Ciji je papagaj? Komu je uletao papagaj, neka se obrati Petru Šupi Josipovu u Crnici, koji je uhvatio.

Kuš Stražko! Kad smo stali na rep plančenu, kojemu zanat da ocrnjava sve što je hravatsko, htio bi on da ljudine da ugriže, ali naša je noga u debelin čizmam i za to: Kuš Stražko, kuš, daleko, da je po načelu - Kuš -

Pokrajinske vesti.

Bitka izmedju kriomčara i financa. Pišu nam iz Kamenmosta, da 11 prosinca: Noćas oko dva sata nabasabe financijski nadzora Katačić i Šlišković na jednu ladju kriomčara, koji su htjeli prokriomčiti hercegovačkog duhana. Sivar se desila kod sela Runovića a u ladji je bilo više kriomčara. Nalogu financa su kriomčari opriješe te nastala pucnjava što iz pušaka što iz revolvera sa obe strane. Posljedica toga je, da je Petar Ljubičić p. Adamu iz Runovića, mlad čovjek a otac petro djece, ostan mrtav. U jutro oko pet sati došla je financima oružana pomoć te su odpornci bili svladani i uapšeni. Sud je poveo iztragu.

Napadnut novinar u Zadru. Neki dan je glavni suradnik „Hrvatske Krune“ bio napadnut od nekoliko zadarskih talijanaša. Odrešito napadnut jedino je zapričela, a da novinar bude izbjegnut. I tako uvek iste sramotne stvari. Nijedan suradnik „Hrvatske Krune“ u Zadru ne može mirno obastati.

Gospod Mihol Obuljen viši žemaljski savjetnik, prigodom občnih audiencija kod kralja bio je također u istu primljen.

U Zadru vode se pregovori između pravaškog odbora i onog „hrv. stranke“ gde sporazumno nastupa pri nastajnim občinskim izborima.

„Bihać“, hrvatsko društvo za izvlaživanje domaće povijesti u Slijetu“ držati će u Utorku, 27. tek m. u večernici Občinskog Doma u Slijetu na 11 sati jutronju svoga XVII. Skupštini ovim dnevnim redom: 1. Izvještaj Upraviteljstva o družbenom radu kroz godinu 1909. — 2. Izvještaj blagajnika o ekonomskom stanju društva. — 3. Izbor članova u upraviteljstvo na temelju §. 14. družvenog pravilnika. — Eventualni predlozi.

Proces Polešnik. U suboto je započela u Zadru pororna razprava protiv Antoniette Ostreich i D. F. Tomassevicha radi poznatog policijskog zločina. Razprava predsjednik podpredsjednik Rossignoli, držav. odvjetništvo zastupa dr. Poduje, Oštřičku branii iz ureda sudac Brizzi, a Tomassevich dr. Zillotti. Obtužnica obzišće 90 stranica, a iznosi sve one činjenice, koje mi donesmo prigodom uhapsenja dvaju obtuženih, koje je už slijedilo naknadno priznajima robijaša Kovacevića, koji je osudjen na doživotnu tamnicu radi umorstva pok. teke Tomassevicha, A. Rončića.

Razne vesti.

Uzmite kada sta nahladjen, pun slina, prot hunjavici i težkom disanju Fellerov fluid m. d. M. „Elsafloid“. Mi se osvjeđočimo sami kod bol prsiju, vrata i drugih bolesti, o njegovom ljevitom, kašali ublažujućem i okrijepljućem djejanju. 12 bočica stoji K 5, 24 bočica 8 K 60 fil. Proizvajač je samo ljekarnik: E. V. Feller u Stubici Elsaig, br. 264 (Hrvatska).

Na svjetskoj izložbi u Bruxellesu g. 1910. brijahu na svim mjestima osobito u strojnevoj tehniči, najizvrsnije radnje zastupane, a međunarodni ocjenitelji stajaju sad pred vrlo težkom zadatkom kao nikad prije. Tim veća je pobjeda Dioničkog društva Singerovih strojeva, što su njezini proizvodi kao najsvršeniji Šivači strojevi sa grand prix priznat.

Na svjetskoj izložbi u Bruxellesu g. 1910.

Naše brzojavke.

Ministarstva kriza.

Beč, 14 prosinca. — O ministarskoj krizi sa sigurnošću javlja se sledeće: Bienerth će voditi poslove sve do nove godine, a onda će pristupiti sastavu kabine. Od dosadanjih ministara ostaju Bienerth, Stürgkh i Weisskirchner, dječin će se svi ostali promjeniti.

Poljaci i vlada.

Beč, 14. prosinca. — Poljaci zaključili su na jučerašnjoj sjednici, da će glasovati tromješčini provizori vladi i produljenje poslovog reda.

Iz slavenskog sveučilištnog odbora.

Beč, 14. prosinca. — Sveučilišni odbor južnih Slavena zaključio je, da u proračunskom odboru ne će biti dalje obstruirati, jer je vlada s dnevnoj reda skinula pitanje o talijanskim pravnikom.

Zatvor parlamenta.

Beč, 14. prosinca. — U subotu parlament će biti zaključen te će nastupiti božićni parlamentarni praznici.

Promjene raznih namjestnika.

Beč, 14. prosinca. — Štajerski namjestnik Clary otici će u penziju, a nastudit će ga bivši ministar Haerdtl. Pražki namjestnik Cordenone odstupi također te će ga nastuditirati tršćanski namjestnik princ Hohenlohe. To je je posljedica zadnje audencije ovog kod kralja.

Razprava proti Vasiću.

Beograd, 14. prosinca. — Razprava proti Vasiću počinjile 17 ovog mjeseca. Razprava biti će tajna.

Iz magjarskog sabora.

Budimpešta, 14. prosinca. — Magjarski sabor poprimio je proračunski provizori.

O državnoj policiji u Zadru.

Beč, 14. prosinca. — Ovdje se tajno povara, da vlada ne kani uvesti državnu politiku u Zadru.

I „Hrv. Kruna“ je nešto slična donje, no mislimo, da ovo ne odgovara istini, jer je drž. redarstvo već odlučeno da Zadar.

Hrvatske tiskare (Dr. Krtelj i dr.) Vlasnik, i izdavatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

Hrvatske narodne poslovice uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5-/-, a uvezano K 6-/-, nabavlja se kod „Hrvatske tiskare“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

OGLAS.

Mlada gospodja traži si mjesto odgojitelj i gnuž dječju ili učiteljice svake vrste šivanju nuz odraslice gospodice ili za gazdaricu starijem udovcu ili neženji. Cijenjene ponude molim slati na: poste restante Ljubica Društi, Dalmacija.

„Hrvatskoj tiskari“ u Šibeniku potreban je jedan samostalan knjigoveža.

Mjesto stalno. Plaća dobra. Nastupiti može odmah.

6-3

Prodaju se zemlje i kmetsko pravo. P. O. Zaton. Obratiti se na Petra Kitarovića.

3-10

Priobćeno!

Podpisani časti se doneti do javnog znanja, da je on jedini i izključivi skladista za grad Šibenik

IZVORNIH ŠEŠIRA BORSALINO

staré tvrdke Borsalino G. i brat S. A. u Aleksandriji (Italija), utemeljena godine 1857, a svjetskog glasa.

E. COMICI.

Za božićno drvce!

nači će te u ducanu

- Antuna Ciulića -

Glavna ulica ŠIBENIK Glavna ulica svakovrstne nakite u svim bojama i oblicima, kao što i svakovrstne pa i najukusnije prigodne razglednice za Božić i Mlado Ljeto.

Trgovcima daje se znatan popust.

40 KRUNA tko hoće stalno i na lak način svake sedmice da zasluti, neka pošalje svoju adresu na L. Schaechter, Wien 104.-XVI-v Postfach 475

ŠIVAČI STROJEVI SINGER'

najnoviji izum

„66“

Oglesi se uvršćuju samo oni, koji se **unapred plate!**
Uredništvo.

Hrvatska Vjeresijska Banka Podružnica Šibenik

Dionička glavnica - - - K 2,000,000

Pričuvna zaklada i pritiči K 180.000.
CENTRALKA DUBROVNIK
Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel prima uložke na knjižecu u kontu korenitu u ček prometu; ekskomptuje mjenice. Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrednjima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Mjenjačnica kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždribeanja. Revizija srećaka i vrednostnih papira бесплатно. Unovčenje kupona bez odbitka.

173-54

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

Cast mi je javiti p. n. občinstvu, da sam objavljenu tvornicu papirnatih vrećica za trgovatučki posao, te je podpuno prema zahtjevu uredio, time sam u stanju u najkratcu vremenu najveći kolicičinu vrećica izraditi. Vrećice izrađuju se u svim veličinama i u svim bojama. Pošto je ovo u nas prvo i jedino domaće poduzeće ovakove vrste, nadamo se za stalno, da će mi gg. potrošači povjeriti svoje cijene narube, koje će u podpunom redu i najsvestrnije izvršene biti.

Na veleštovanjem

ANTE ZORIĆ
ŠIBENIK.

96

Važno za svakoga!

Gustav Marko
Trst

Telefon br. 1930.

Centrala: Via Coronio 45.

Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladiste stala prostih, apaniranih i za ures. Veliki izbor predmeta za ljearne, drogerije, porculansko i zomberovo sudije, staklarije, svjetiljke itd.

Velike kolikoće naročiti tvari u očaklini, porculani.

Cijene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalju se cjenici badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

26.II.10.

Objava.

Zašto se ne obratište pri kupovanju vaših potrebština ravno na tvrdku

Jaroslav Kocian

Tkaonica i odpravnistvo
Kroneve u Met. (Česka.)

koji zgotavlja i ima uvek na skladištu suknja za odjeću, zimske kapute itd. Zajamčeno održanje boje. Kanafasa, platna, flanela, ubrusa, ručnika, jastuka, porteka, šifona.

Cijene su najjednije.

Naručbe preko K. šaljem franko. Tražite uzorce.

Može se dobiti 30 do 40 mt. odrapaka 3 do 15 mt. dugog za K 18 do 25 prema vrsti. Od odrapaka se ne šalju uzore.

16-24

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kinесkih srebrarija

zlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izrada sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Skake vrsti rezbarije u kojoj mu draga kovina.

Bogati ilustrirani cirkni. Tvorinice stane cijene.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

14./9.-910.-14./9.-911.

Najsavršeniji gramofoni i ploče

sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim

provjednici znakom Andjeo TRADE MARK. "HIS MASTER'S VOICE" TRADE MARK.

dobivaju se u knjižari i papirnici:

Ivan Grimani

Šibenik, Glavna ulica.

Salje na zahtjev cienik i popis komada

badava i franko.

14.-9. 910.-911.

VIII

Hrvati i Hrvatice!

Pomožite Družbu
Sv. Ćirila i Metoda

Austrijsko parobrodarsko društvo na dijome

"DALMATIA"

udržava od 16. jula 1910. sljedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)

Polažak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posle podne povratak svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)

Polažak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Metković D (trgovacka)

Polažak iz Trsta svake nedjelje u 6 sati prije podne; povratak svake srede u 6 sati prije podne.

Trst—Vis (trgovacka)

Iz Trsta u četvrtak na polnoći; povratak svake srede u 8 sati prije podne.

27.VII.10.

PRVORAZREDNOM DIPLOMOM I ZLATNOM MEDALJOM NA RIMSKOJ IZLOŽBI POLJODJELSTVA I OBRTNIH PROIZVODA NAGRADA - - - DJENA - - -

TVORNICA VOŠTANIH - - - SVIEĆA - - -

VLADIMIR KULIĆ ŠIBENIK

PREPORUČA svoje PROIZVODE P. N. GG. ŽUPNIM CIMA, CRKOVINARSTVIMA - - - I BRATOVŠTINAMA - - -

Velika Tvorница tjestenine Velika

i mlinice za raznu hranu.

Pomočju najmodernijeg motora

proizvodja

Svake vrsti ovog festiva. Od najboljeg marseljskog griza Svake vrsti ovog festiva.

kao i od Dobrog i od najfinijega pšeničnog brašna dobrog i od najfinijega.

Tvrda:

IVAN ŠUPUK i brat

Šibenik.

15.VI. 10.

KNJIŽARA i PAPIRNICA

Glavna ulica IVANA GRIMANI-A Glavna ulica
ŠIBENIK

preporuča p. n. občinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, talijanskih, njemačkih i francuzkih knjiga romana, slovaca, riečnika onda pisacih sprava, trgovackih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima predplate na sve hrvatske i strane časopise uz originalnu cenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zaliha svakovrstnih topoljera, cikver-naočala od najbolje vrsti i leća u svim gradnjama.

Vanske narube obavljaju kretom pošte.

Skladište fotografskih aparata i svih nujzgodnih potreština.

Preuzimaju narube svakovrstnih pečata od kaučuka i kovine.

Skladište najboljih i najfinijih šivačkih strojeva "Singer" najnovijih sistema.

VIII

24.-9. 911.

VIII

VIII